

EEC OG REFORMENE i SKOLEN.

ooo000ooo

PRIS: 50 ØRE.

∞oo0000oooo0000oooo

Utgitt av:

Namsos Aksjonskomite mot EEC og dyrtid,
Boks 141, 7801 Namsos.

∞ooo0000oooo0000oooo

EEC - STORKAPITALISTENES FELLESSKAP, IKKE FOLKENES.

De tre hovedprinsippene som EEC (Fellesmarkedet) bygger på, er: Fri etableringsrett, fri kapitalbevegelse og fritt arbeidsmarked. Det er helt klart at dette ikke er "friheter" for vanlige folk. De tre prinsippene gir tvert imot kapitaleierne større frihet til å drive rovdrift på naturressurser og øke utbyggingen av det arbeidende folket i EEC-landene.

I løpet av de 13 årene EEC har eksistert har de store konsernene gjort bruk av disse prinsippene, og de store monopolene dominerer nå helt enkelt deler av EEC's næringsliv. Gjennom sammenslutninger til store produksjonseheter (monopolisering) og samarbeid på tvers av landegrensene med oppretting av datterselskaper o.l., vokser storkapitalistenes makt raskt. Nå er de viktigste delene av det økonomiske livet i EEC under kontroll av en liten klikk kapitalister: monopolborgerskapet eller monopolkapitalistklassen.

De norske storkapitalisten vet at de norske storkonsernene vil bli spurver i EEC-monopolenes tranedans, selv om de ønsker å skaffe seg økte muligheter for profitt ved å presse Norge inn i EEC. For ikke å bukke under i den beinharde konkurransen, er det helt nødvendig for den norske storkapitalen å stå så sterkt rustet som mulig for et eventuelt medlemskap i EEC. Dette kan den oppnå bl.a. ved å drive igjennom en forsert rasjonalisering. Akkurat nå er storkapitalen midt inne i denne forberedelsesfasen.

I treforedlingsindustrien, for eksempel, har storkapitalen lagt ned flere store bedrifter og gjort hundrevis av arbeidere arbeidsløse for kortere eller lengere tid. En lignende utvikling kan ventes i Trøndelag nå etter at Nordenfjeldske Treforedling har skaffet seg kontroll over de viktigste konkurrentene, Ranheim og Van Severen (Nansos og Lauvsnes). Ved de "frihetene" som hersker innenfor EEC vil storkapitalens muligheter for å føre en slik arbeidsfiendtlig rasjonaliseringspolitikk videre bli styrket hvis vi tvinges inn i EEC.

SKOLEN OG SAMFUNNET.

Dette er allmenne tendenser som vil gjøre seg gjeldende i forbindelse med norsk medlemskap i EEC. I hvor stor grad vil disse tendensene gjøre seg gjeldende innenfor skolen? Vi vil prøve å gi svar på det her.

Hva er hovedformålet med skolen i samfunnet vårt? Skolen er en del av den samlede produksjonen som foregår i samfunnet. Fordi skolen utdanner arbeidskraft, er den til og med en svært viktig del. I samfunn som vårt, er arbeidskraft en vare på like linje med andre varer som blir kjøpt og solgt. Derfor blir produksjonen av arbeidskraft i skolen basert på samme grunnlag som all annen vareproduksjon i et kapitalistisk samfunn: privatøkonomisk lønnsomhet. Dette forholdet er med på å bestemme hvilken plass skoleelever og lærere har i samfunnet: Som alle andre deler av det arbeidende folket er de ofre for kapitalens utbygging.

Etter hvert som produksjonen i samfunnet går over i nye former, må også kravene til arbeidskraften forandre seg. I 1910 var f.eks. produksjonen her i landet ennå på et primitivt stadium, og mer enn 7 års skolegang var derfor overflødig for å produsere en dyktig arbeider. I dag er dette endret. Ikke mange arbeidskjøpere er nå fornøyd med at folk har "bare" 9 år på skolebenken. Faktisk er det slik at skole og utdanning i dag er et viktig område å ha kontroll over for kapitalen. Utdanning er en viktig "produksjonsfaktor". I regjeringa sitt langtidsprogram for 1970-73 står det følgende om dette: "Utdanningspolitikken vil bli et viktig ledd i industriutviklingen". (s. 165). Dette sitatet belyser forholdet skole/kapital, og det viser hvilken rolle utdanninga spiller i dagens kapitalistiske samfunn med framskredne produksjonsmetoder.

RASJONALISERING I SKOLEN

Samtidig som storkapitalen gjennom staten skaffer seg økt kontroll over undervisningssystemet, prøver den også å effektivisere undervisningen og skaffe seg arbeidskraft billigst mulig. Midler som spares inn på mer profittbringende måter. (Jfr. 100 millioner kr. til monopolbedriften Norsk Hydro for å legge et oljeraffineri til Mongstad). Det er derfor "nødvendig" med tiltak som kan holde undervisningsutgiftene nede. Det er dette som kalles rasjonalisering.

I innstillingen til den offentlige komiteen for endringer av den videregående skolen ("Reiulf Steen-komiteen" kommer dette med kapitalens behov for rasjonalisering i skolen klart fram. På side 40 i komiteinnstilling I står det: "Det er om å gjøre at læringen kan foregå så raskt og effektivt som mulig. Ikke mindre viktig er dette ut fra arbeidslivets synspunkt, fordi den utdanningen det her er tale om etter hvert vil bli en av de største produksjonsomkostningene".

Vi kan dele rasjonaliseringen i skolen i to grupper: Detaljrasjonalisering innenfor rammen av bestående skoleslag for det første, og for det andre en fullstendig omorganisering av hele skoleslag for å "møte de nye krav". Til å ta seg av den siste gruppen har staten i de siste årene nedsatt en rekke komiteer. Vi har Dokka-komiteen for grunnskolen; vi har Siem (en kjent monopolkapitalist, direktør i Aker/Fred Olsen) sine komiteer for teknisk utdanning; vi har Gjelsvik-komiteen for gymnaset; og vi har Steen-komiteen for videreutdanning, dvs. utdanning for ungdom i aldersgruppen 16-19 år. Oppgaven til disse komiteene er gitt temmelig entydig, blir det i realiteten ikke så stort spillerom for komiteen. Mandatet pleier i regelen å være noe slikt: Å komme med forslag til endringer av skole-slaget "i lys av utviklingen i arbeidslivet og samfunnslivet". (Steen-komiteen, innstilling I, s. 5). Hva betyr så dette ordet "arbeidslivet", som staten bruker som et magisk ord i disse mandatene? "Arbeidslivets behov" betyr altså "kapitalens behov". Og når regjeringa ber om endringer for å møte disse behovene, er det altså kapitalen de er ute for å tjene.

I "vårt" samfunn er produksjonsprosessen, "arbeidet", preget av en fundamental interessekonflikt mellom de som arbeider

og skaper verdier og de som eier/kontrollerer produksjonsmidlene. Å beskrive dette forholdet med et begrep som "arbeidslivet", som altså skal omfatte både utbyggeren (arbeidskjøperen) og den som blir utbyttet (arbeideren), gir inntrykk av felles interesser som ikke er til stede. Et slikt begrep er med på å tilsløre virkeligheten, og det er en del av den ideologien som i dag brukes for å føre folk bak lyset. Enhver handling som er styrt av "produksjonslivets" eller "arbeidslivets" krav, er i virkeligheten styrt av kapitalens krav, og dette lar seg bare skule ved hjelp av falske betegnelser og sosialdemokratiske gloser.

RASJONALISERING UNDER KAPITALISMEN - IKKE I LÆRERS ELLER ELEVERS INTERESSE

Hvordan virker rasjonaliseringen på lærere og elever i skolen? Det er klart at dette må være et av hovedspørsmålene våre. Fordi det her er tale om rene lønnsomhetshensyn der målet er høyest mulig utbytte, dvs. størst mulig produksjon for minst mulig pris, er det innlysende at produksjonsenhetens, dvs. elevens, interesser blir likegyldige. Eller som Gjelsvik-komiteen uttrykker det: "Trivsel og velferd er ikke noko mål i seg sjølv, men gir det beste grunnlaget for forbedringar av arbeidsdisiplinen" (dvs. effektiviteten) (s. 108). Og dette mærker både lærere og elever på kroppen når "reformene" setter inn: Effektiviteten er det primære.

STEEN-KOMITEENS INNSTILLING - ET EKSEMPEL P ELEV- OG LÆRER-FIENDTLIG RASJONALISERING I SKOLEN

I EEC blir det lagt stadig større vekt på tilpasning av det videregående skolesystemet til markedsmechanismene. Her i landet var Reiulf Steen, nestformann i Arbeiderpartiet, formann for en komite som har lansert det samme systemet som det EEC-myndighetene prøver å presse gjennom i de seks EEC-landene. (Eks.: "Mamoth"-loven i Nederland). "Skolekomiteen av 1965", som er det offisielle navnet på Steen-komiteen, kan på svært mange måter sies å være typisk for de komiteene som har utformet rasjonaliseringen i det norske utdanningsvesenet. Den har avgitt en trebinds innstilling, og forslagene er til dels pakket inn i de mest tiltalende forsikringer om at hensiktene har vært de beste. Men studerer vi forslagene litt mer nøye, oppdager vi at det er et svalg mellom de gode hensiktene og den måten forslagene vil fungere på om de blir satt ut i livet. De fine ordene dekker over realitetene som nok ikke er like fine. Steen-komiteen er muligens den viktigste av alle utdannings-komiteene, og siden innstillingen fra denne komiteen inneholder saker som er typisk for all rasjonalisering i skolen og også fordi Steen-komiteens reformer har likhetspunkter med reformer i EEC-landene, vil vi her ta for oss nettopp denne innstillingen litt grundigere.

ET ENHETLIG SKOLESYSTEM ÅPNER VEGEN FOR STØRRE DOMINANS AV KAPITALKREFTENE OG SKADER DERMED LÆRERE OG ELEVER

Steen-komiteens innstilling innebærer at all utdanning for aldersgruppene 16-19 år skal samordnes. Gymnas, yrkesskoler og fagskoler skal utgjøre en enhet. Hvorfor er en slik forandring nødvendig, og hvilke følger vil den ha for lærere og elever?

Det sier seg selv at en slik samordning vil styrke den sentrale kontrollen av skoleverket. (Det er det samme som vi ser blir oppnådd gjennom innføring av landsomfattende normering av karakterer og normerte prøver). Denne økte sentrale kontrollen vil igjen gjøre det mulig med mange og store endringer av skolen slik at den til enhver tid svarer til de kravene og løser de oppgavene som de økonomiske interessene setter opp. Skolen må på kort tid kunne tilpasse seg kapitalkreftenes endrede behov. Dette kommer klart fram i Steen-innstillingen: "Når forholdene i arbeidslivet og samfunnsliv i den grad er preget av raske og store forandringer, er det klart at dette må gi seg utslag i hyppige og til dels store endringer i skoletilbudet.....Disse skillene (mellom de forskjellige skoleslagene) er ikke lenger i samsvar med forholdene i arbeidsliv og samfunnsliv og behovet for utdanning i et høgt industrialisert og dynamisk samfunn. Et slikt oppdelt skolesystem er dessuten lite skikket til rask nok å tilpasse seg nye krav og behov". (Innst. I, s. 58). Men hvordan skal så elevens og lærers interesser ivaretas i et slikt "dynamisk" skolesystem? Hvordan blir det for lærere og elever når de til stadighet skal tilpasse seg de nye kravene? Her har nok uten tvil komiteens mindretall sett noe vesentlig når det sier: "Det er grunn til å tro at en skole i en slik evig forandring vil kunne bli en stor belastning både for lærere og elever. Stadige fornyelser betyr økt arbeidspress". (Innst. III, s. 56).

Men dette med stadige forandringer er ikke noe nytt trekk ved de forskjellige sidene av det kapitalistiske samfunnet. Alle-rede i "Det Kommunistiske Manifest", utgitt første gang i februar 1848, peker Karl Marx og Friedrich Engels på dette: "En konstant omforming av produksjonen; uavbrutt forstyrrelse av alle sosiale forhold, en evig usikkerhet og uro, særmerker den borgelige epoken fra alle tidligere epoker. Så Steen-komiteen kan ikke en gang være stolt over å ha funnet på noe nytt for kapitalen.

ET ENHETLIG SKOLESYSTEM GJØR UTVEIĞELSEN AV ARBEIDSKRAFT MER RAFFINERT OG SIKRER DERMED KAPITALEN ØKT ARBEIDSSINNSATS OG ØKT PROFITT

Sosialdemokraten Steen og hans kolleger har mer å by på, flere fordeler for kapitalen og flere ulemper for lærere og elever. En reform sikter mot mest mulig fri overgang fra en utdanningsveg til en annen, og for å oppnå dette skal fagkretsene bli mest mulig ensartede. "Det skal i prinsippet være fritt yrkesvalg", ubasuneret det. Men hva er den egentlige hensikten med dette tiltaket? Hvordan ville det gå med de forskjellige bedriftenes tilfredsstilling av behov for arbeidskraft hvis alle fikk velge den utdanningen de ville? Her er komiteen klar over vanskene og legger lurt til: "Det er imidlertid en oppgave for skoleverket å hjelpe til at arbeidslivet får dekket sitt behov for adekvat utdannet arbeidskraft. (Og da nytter det ikke med "fritt" utdannet arbeidskraft, dvs. "fritt" yrkesvalg. Vår anm.). Det kan det gjøre ved at skolen er ordnet slik og det er utbygd en slik rådgivningstjeneste at elevene fordeler seg mest hensiktsmessig på de ulike alternativene". (Innst. I, s. 53). Hensiktsmessig for hvem? Er dette fritt yrkesvalg? Nei, dette er manipulering satt i system!

Opplesaget med enhetlig utdanning gir høve til å skyve folk hit og dit ved hjelp av knep ("rådgivningstjeneste" o.l.) fra en utdanningsveg til en annen etter som behovene forandrer seg. Denne truselen om å bli flyttet vil alltid henge over hodene på lærere og elever som et Damokles-sverd. Dette vil ved siden av psykisk press også sikre hardere innsats for ikke å dette av lasset. Komiteen har altså også funnet en måte å presse elevene til mer slit og pugg i samme slengen. Dette sier de selvsagt ikke rett ut, men mener at de har løst det problemet som etter deres mening består i at "vårt nåværende system for utvelgelse sikrer en altfor dårlig utnyttelse av de menneskelige ressursene". Dette med "fritt" yrkesvalg er igjen et ideologisk trick som brukes for å komuflere tiltak med klare siktemål: Rasjonalisering på kapitalens premisser til skade for lærere og elever.

STEEN-KOMITEEN SER DET SOM SIN OPPGAVE Å UTDANNE MOBIL ARBEIDSKRAFT

Vi kommer så til et punkt som har spesiell interesse når vi skal se på forholdet mellom EEC og rasjonaliseringen i skolen. Sammenhengen kommer klart fram når vi ser på hvordan komiteen behandler forholdet mellomallmenn- og yrkes-utdanningen og hvorfor de behandler det på en særegen måte. Ifølge Steen-komiteen skal skillet mellom yrkesutdanning og allmennutdanning nå fjernes. I stedet for å lære folk opp til et bestemt yrke, skal skolen nå bare gi elevene et allmenngrunnlag. Hvorfor? Komiteen svarer selv: "Mest mulig mobil arbeidskraft er en av de viktigste forutsetningene for økonomisk vekst". (Innst. I, s. 38). Kan sammenhengen mellom EEC og skolereformer uttrykkes klarere? Er ikke nettopp prinsippet om "arbeidskraftens frie bevegelighet" et av kjernepunktene når det gjelder EEC? Fritt arbeidsmarked innebærer at det er fritt for kapitalen å kjøpe den arbeidskraften den ønsker og at arbeidsfolk derfor i større grad må innstille seg på å leve en usikker tilværelse og flytte fra sted til sted dersom Norge skulle tvinges inn i monopolkapitalens fellesskap EEC.

Hva er det så konkret Steen-komiteen ønsker å gjøre for at skoleelevene seinere skal kunne "bevege seg mest mulig friksjonsfritt i arbeidslivet"? (Innst. I, s. 39). Komiteens svar på dette spørsmålet er: "Dette betyr at en må legge særlig vekt på de elementer som kan tenkes å ha varig verdi også ved skifte av yrke. Til dette hører generell teknisk innsikt og manuell ferdighet. Gode arbeidsvaner, samarbeidsvilje og samarbeidsevne og en positiv innstilling til arbeid i sin alminnelighet vil formodentlig også under alle omskiftelser være positive egenskaper". (Innst. I, s. 39). Hva betyr så dette at elevene skal læres opp til samarbeidsvilje og en "positiv innstilling til arbeid i sin alminnelighet"? Det betyr rett og slett at skolen sin ideologiske funksjon skal styrkes, elevene skal nå gis de forestillingene og de holdningene som er nødvendige for at kapitalen skal kunne presse igjennom en beinhard strukturrasjonalisering og gjøre arbeidsfolk om til mobile arbeidsautomater, uten å møte motstand. En slik form for utdanning vil på lang sikt være en forutsetning for at kapitalen skal kunne utnytte de mulighetene EEC gir løfter om.

ANDRE "SKOLEREFORMER" TJENFR DE SAMME INTERESSENE OG GÅR UT
OVER LÆRERE OG ELEVER

Vi forlater nå Steen-komiteen og går over til å se på den andre gruppen av rasjonaliseringstiltak i skolen, nemlig gruppen detaljrasjonalisering.

Først skal vi se litt på 5-dagers-uka. Den er ikke noe onde i og for seg; svært mange ønsker seg sikkert en ekstra fridag hver uke. Men når 5-dagers-uka forsøkes gjennomført som i norske ungdomsskoler og gymnasia i dag, innebærer den økte byrder for både lærerne og elevene og må derfor bekjempes. Skolebyråkratene til kapitalen prøver å gjøre 1/6 av lærerne overflødige ved å kutte ut en ukedag. Samtidig øker arbeidsbyrdene til dem som er igjen med minst 1/6 siden pensum ikke blir skåret ned tilsvarende, men snarere økt. Økt arbeidsledighet blant lærerne vil samtidig kunne holde lønningene ned slik at staten/monopolkapitalen kan spare penger og sette inn hardere framstøt også på andre felter. Elevene på sin side tvinges, slik 5-dagers-uka nå forsøkes gjennomført, til å gjøre det samme på 5 dager som de nå sliter med å få gjort på seks. Irgjen ser vi sammenhengen mellom det som skjer i skolen og det som skjer ellers i samfunnet: Rasjonalisering med 5-dagers-uke har allerede ført til økt dag og slit på mange arbeidsplasser rundt om i landet, og nå skal den altså inn i skolen. Vi må derfor gå inn for:

- 1) å avvise alle forsøk på å innføre skolebyråkratenes/kapitalens 5-dagers-uke
- 2) å innføre 5-dagers-uke på lærernes og elevenes premisser, dvs. pensumsreduksjon i takt med timerreduksjonen uten at hjemmelekser øker, lærere avsettes eller lønn reduseres.

Det nye karaktersystemet i gymnaset har møtt hard motstand fra elever og lærere. Det er ikke rart. Systemet gir en finere sortering av arbeidskraften, splitter opp elevene innbyrdes. Øker kampen for å overleve på skolen og øker dermed arbeidspresset: Karaktersystemet virker som en nisk som tvinger effektiviteten igjennom på lærernes og elevenes bekostning. Kravet om nytt karaktersystem har ikke kommet fra lærerne og elevene - kravet har kommet fra kapitalen gjennom dens lydige håndlangere i statsbyråkratiet.

Økte pensum er et dominerende trekk i skolen. I det oppskrytete "reformgymnaset" har pensum blitt manødoblet i forhold til det tradisjonelle gymnaset.

De normerte og standardiserte prøvene har sammenheng med det nye karaktersystemet, eller som Gjelsvik-komiteen sier: "Dei såkalla normerte prøvene er viktige hjelperåder i arbeidet med å finne fram til ei så rettvis karakterfordeling som mogeleg". .."Ei standpunktprøve er jamt over bygd opp på same vis som ei normert prøve, og har nokonlunde same funksjon". Disse prøvene har form av tippskjema. Svaret er formulert på forhånd. Vi skal bare tippe svar ved å krysse av ruter eller svare ja eller nei.

Følgene av normerte og standardiserte prøver kan vi oppsummere slik:

- 1) De læmmer elevenes selvsendige tenkning og sperrer for trening i formulering av problemstillinger.
- 2) Økt arbeidspress for elever og lærere. Pensumplanen må følges slavisk hele året. Vi kan aldri vite når en prøve kjøres ut fra det sentrale prøvebyrået og må derfor alltid være a jour med pensum. Eksamenpresset blir kontinuerlig gjennom hele året.
- 3) Økt konkurranse p.g.a. normalfordelingen som fører med seg at når en gruppe arbeider seg opp på landsbasis, må en annen gruppe rykke tilsvarende ned. Vi må altså slite hardere og konkurrere i landsomgang for å holde oss på det samme nivået som før.
- 4) Ensretting av undervisningen. Med prøvene hengende over hodet blir det ikke plass for et selvstendig opplagg av pensum eller tempo. Denne avgjørelsen flyttes til de sentrale skolemyndighetene.

Prøvene er dessuten en absolutt forutsetning for at den landsomfattende normeringen skal kunne håndheves. Hva innebærer denne normeringen? Den sikrer at alle skoleelever over hele landet skal veies på samme vekt. Karakterboka - "elevenes varedeklarasjon" - skal utarbeides etter de samme retningslinjene over hele landet. Dette er nødvendig nettopp fordi elevene er tiltenkt ei framtid som mobil arbeidskraft. Da er det om å gjøre med et enhetlig vurderingssystem. Dette gjør at en lett kan tenke seg systemet med normerte prøver og landsomfattende normering til å gjelde f.eks. innenfor EEC, slik at en elev fra Namsos skal kunne bli veid på samme vekt som en fra Paris, om de søker på samme jobben. Det felles arbeidsmarkedet - lovfestet i Romatraktaten - vil måtte kreve et felles normeringssystem. Vi skal seinere se at fundamentet for et slikt system alt er lagt gjennom Romatraktaten.

FELLES SKOLEPOLITIKK I EEC - KAPITALENS KRAV TILFREDSSTILLENDE

Flere og flere lærere og elever har i den seineste tida begynt å se at EEC ikke er en samarbeidsorganisasjon på et abstrakt politisk plan. De ser at EEC er et økonomisk redskap som går ut over de daglige livsvilkårene til arbeidsfolk, bønder, fiskere, småhandlere, skoleelever, studenter, osv. For lærere og elever blir det da vesentlig å undersøke hvordan EEC helt konkret vil forverre deres kår, hvilke følger et EEC-medlemskap vil ha for skolen. Dette har mange nå gjort. Derfor har etter hvert EEC-notstanden økt veldig blant lærere og elever.

En slik utvikling, at folk begynner å gå imot EEC fordi de innser at EEC utgjør en trusel for deres daglige interesser, gjør EEC-tilhengerne i næringslivet og DNA/lo-ledelsen urolige. F.eks. uttaler statens "nøytrale" informasjonssjef Tim Greve, som også er styremedlem i Europa-bevelsen: "Det finnes ingen felles skolepolitikk i EEC". Dette er ikke riktig. Det finnes en felles skolepolitikk i EEC, og når Tim Greve sier noe annet, er det fordi han ønsker å føre folk bak lyset.

Faktum er at omrissene av en felles skolepolitikk i EEC kommer fram alt i Romatraktaten som ble laget i 1957. Artikkel 57 handler bl.a. om gjensidig godkjenning av eksamensbevis EEC-landene imellom (felles normering), art. 41 om samordning av yrkesopplæringen i landbruket, art. 50 om utveksling av spesielt unge "arbeidstakere", osv.

Men viktigere enn disse artiklene i Romatraktaten er de vedtakene som EEC-organer seinere har gjort. Det mest vidtgående vedtaket er det som EEC-Kommisjonen fattet 8. mars 1970. Der sies det:

- 1) Medlemslandenes utdanningssystemer må tilpasses de fremtidige politiske, økonomiske og sosiale realiteter.
- 2) Det må sikres bevegelsesfrihet for universitetsfolk i medlemslandene.
- 3) Kjensgjerninger om det europeiske samarbeid bør gjøres kjent gjennom undervisning i skoler og universitet.
- 4) Direktiver om vilkår og betingelser for undervisning og utdanning av håndverkere, ingeniører, arkitekter, leger, tannleger, farmasøytter, sykepleiere, optikere og jordmødre er allerede forelagt fellesmarkedets ministerråd, og videre forslag vil følge.
- 5) Disse forslagene har formulert og vil formulere minimumskravene gjeldende for gjensidig anerkjennelse, og vil derfor etter at de har trådt i kraft, stadig harmonisere utdanningssystemene på den mest tenkelige måte.

Hvilke slutninger kan vi så trekke av dette? For det første viser det med all mulig tydelighet at "informasjons"-sjef Tim Greve farer med løgn. For det annet ser vi det vi tidligere har vært inne på: at skolen ikke er en øy i samfunnet. "Skolen må tilpasses de økonomiske, politiske og sosiale realiteter", som innenfor EEC vil bety tilpasning til fritt arbeidsmarked, fri kapitalbevegelse, monopolisering, og svekking av folkevalgtes innflytelse. Kapitalkreftenes styrkede posisjon betyr også en styrket posisjon i skolen. Skoleelever i EEC og lærere i EEC må nødvendigvis, p.g.a den store makt og de gunstige rettigheter monopolkapitalen der har greid å slå kloa i, i høyeste grad bli offer for kapitalens behov for rasjonalisering og utbytting. Skolen skal harmoniseres og tilpasses kapitalens krav.

RASJONALISERING I SKOLEN I EEC-LANDENE

I praksis har kapitalens styrkede posisjon i skolen ført til en omfattende rasjonalisering. I store trekk er det samme slags reformer som foregår i EEC-landene som vi har fått merke her i landet. Omfanget og formene for rasjonaliseringen varierer imidlertid fra land til land. I OECD-dokumentet "Reviews of national educational policies" kan vi lese i detalj hva som foregår. (OECD - eller Den europeiske økonomiske samarbeidsorganisasjon - ble dannet i 1948 med 18 vest-europeiske land som medlemmer og med USA og Canada tilsluttet).

I Italia, Nederland og Vest-Tyskland er omfattende planer satt ut i livet for å rasjonalisere de vidergående skolene, slik vi så Steen-komiteen vil gjøre det her i landet: Mamoth-planen i Nederland, planene om "habitur"-eksamen i Vest-Tyskland og en plan om reform av yrkesutdanningen i Italia, har alle store likethspunkter med Steen-komiteens planer.

Det landet som tradisjonelt har ligget lengst framme i dette arbeidet med å bringe videreutdanningen i samsvar med "tidas krav", er Frankrike, som jo er et land der utbyttinga av folket gjennom gaullismens halv-fascisme har vært ytterliggående. Den såkalte Langevin-planen som de Gaulle satte ut i livet i begynnelsen av 60-årene, har faktisk tjent som det viktigste forbildet for Steen-komiteen.

Det som skjer på universitetene, ligger utenfor rammen for dette heftet. Her er det nok å slå fast at også universitetsreformene, som i Norge har blitt lansert av den beryktede Ottosen-komiteen, også har sine paralleller i EEC-landene f. eks. Brandts forslag til omorganisering av Vest-Tysklands universitetssystem og de franske universitetsreformene fra 1968.

DET ER SAMMENHENG MELLOM EEC-FORBEREDELSENE OG RASJONALISERINGEN I DEN NORSKE SKOLEN

Vi skal prøve å summere opp sammenhengen mellom EEC og skolereformene i følgende fem punkter:

- 1) Skolereformene og EEC er utslag av samme økonomiske fenomen: For å holde profitten jevnt høy, er kapitalen i dag nødt til å ta i bruk stadig nye og mer ytterliggående metoder: Strukturrasjonalisering er en slik metode, EEC og "reformene" i skolen er to andre (og de er samtidig en del av strukturrasjonaliseringen). De har de samme konsekvensene for folket: Økte arbeidsbyrder og økt utbytting. Slike tiltak er altså nødvendige for kapitalen for at den fortsatt skal kunne ekspandere, og ekspansjon er som kjent livsbetingelsen for kapitalismen.
- 2) Generelle tiltak over lengre tid for å hindre at EEC-overgangen blir katastrofalt brå. Strukturrasjonalisering og rasjonalisering har i dag oppskrudd takt fordi kapitalen forbereder norsk EEC-medlemskap. Rasjonaliseringen i skolen langs EEC-retningslinjer er en av måtene medlemskapet forberedes på.
- 3) Samsvaret mellom "nyordninger" i den norske skolen og i skolen i EEC-landene er så stor at det kan synes som om den varslede "forlovelsespakten" mellom Norge og EEC allerede har trådt i kraft. Hvis vi greier å avverge EEC-truselen i første omgang, vil likevel alle disse tilpasningstiltakene fortsette og kanskje lure oss inn i EEC bakvegen, mot folkets vilje, hvis vi ikke er på vakt på forberedelsene og slår den tilbake en for en.
- 4) Kapitalens jerngrep om skolen er iferd med å strammes til og vil styrkes ytterligere ved eventuelt norsk medlemskap i EEC. Dette vil medføre en forverring av forholdene i skolen. Kravene til norske skoleelever vil bli hardere. I EEC vil rasjonaliseringen bli enda mer omfattende.

- 5) Mulighetene for å slå tilbake nye elev- og lærer-fiendtlige rasjonaliseringsframstøt vil bli vesentlig svekket hvis kapitalen får presset oss inn i EEC. I dag ser vi at lærere og elever gjennomfører en målbevisst kamp for å stoppe innføringen av normerte prøver i gymnaset. I ungdomsskolen ble innføringen og prøvene slått halvveis tilbake gjennom de store boikott-aksjonene våren 1971. Men om motstanderne neste gang slike framstøt rammer oss, blir storkapitalens byråkrater i Brussel i stedet for Bondevik/Gjerde, er det ikke sikkert at vi greier å oppnå det samme.

ORGANISER KAMPEN MOT SKOLEREFORMER OG EEC:

Blant annet av disse grunnene må også lærere og skoleelever slutte seg til kampen mot norsk medlemskap i EEC. Forhandlingene med EEC i Brussel er bare en måte norsk EEC-medlemskap blir forberedt på. Rasjonaliseringstiltak, prisstigning, lønnsstopp og moms er andre like viktige og nødvendige tiltak for å forberede norsk storkapital til EEC-medlemskap. Arbeidere, bønder, fiskere, småhandlere, studenter, lærere og skoleelever betaler disse forberedelsene. Kampen mot EEC må omfatte kampen mot hver enkelt av disse forberedelsene. For lærere og elever må noe av det viktigste bli kampen mot de forberedelsene som foregår i skolen. Kampen mot skole-reformene er en del av kampen mot EEC! Og vi må arbeide aktivt mot EEC for å hindre verre skolereformer og for å gjøre kampen mot reformene lettere.

ELEVER OG LÆRERE:

Opprett studie- og aksjons-grupper på din skole og i din klasse!

Gå imot lærer- og elev-fiendtlig rasjonalisering!

Til kamp mot EEC og alle EEC-forberedende tiltak!

STUDIESPØRSMÅL:

Det er viktig at hver enkelt tar initiativet til diskusjon om de sakene vi har behandlet her - diskusjon i klassen, i fritime, i stiler, med lærere, foreldre, osv. For å lette slike diskusjoner og føre linjene litt videre fra det vi her har tatt opp, har vi laget noen studiespørsmål:

- 1) Ut fra EEC-prinsippet om fri bevegelighet for arbeidstakere" (se Roma-traktaten, art. 48-51), - hvem som tjener på dette prinsippet og hvem som rammes, - diskuter "fri bevegelighet for skoleelever" (normerte prøver, sentralt prøvebyrå, normering av karakterer på landsbasis).
- 2) I regjeringens "Langtidsprogram 1970-73" står det at utgiftene pr. elev skal holdes konstant både i grunnskolen og i gymnaset (Langtidsprogrammet s. 109 og 111) i tiden fram til 1973. På hvilke måter har dere merket sparetiltak på skolen i det siste? Ut fra den enorme pris-

stigningen i forbindelse med EEC-forberedelsene (i 1970 steg prisene med knapt 15%) - diskuter om det er noen sammenheng mellom regjeringas langtidsplaner og rasjonaliseringstiltak dere kjenner. Har dere noen mening om hva de innsparte pengene brukes til?

- 3) Diskuter egne erfaringer med rasjonaliseringstiltak på skolen. (Forsøkene med normerte prøver og 5-dagers-uka i Mandalsskolene).
- 4) Boikotten av de normerte prøvene i Oslo-skolene i april 1971 førte til at prøvene ble valgfrie. På forhånd hadde elevene organisert aksjonskomite i hver klasse. Er det mulig for dere å danne en aksjonskomite mot EEC og/eller rasjonalisering i klassen? Hvordan kan dere jobbe for å spre løpesedler, hefter, o.l. til andre?